

DE ONDERWIJSVISITATIE
VERKORTE PROCEDURE
Vroedkunde

De professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde
aan de Katholieke Hogeschool VIVES

www.vluhr.be Brussel - maart 2016

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE
VROEDKUNDE - KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES**

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2016/12.784/12

DEEL I ALGEMEEN DEEL	5
De onderwijsvisitatie – verkorte procedure	
Vroedkunde – Katholieke Hogeschool VIVES	7
DEEL II OPLEIDINGSRAPPORT	11
BIJLAGEN	19
Bijlage 1 Personalialia van de leden van de visitatiecommissie	21
Bijlage 2 Bezoekschema	22

DEEL 1

Algemeen deel

DE ONDERWIJSVISITATIE - VERKORTE PROCEDURE

Vroedkunde – Katholieke Hogeschool VIVES

1 Inleiding

In het voorjaar van 2013 heeft de visitatiecommissie Vroedkunde in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), de professioneel gerichte bacheloropleidingen Vroedkunde gevisiteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van de VLUHR op het vlak van de externe kwaliteitszorg, waarmee de Vlaamse universiteiten en hogescholen gevolg geven aan de decretale verplichtingen terzake.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport “Vroedkunde - Een evaluatie van de kwaliteit van de professioneel gerichte Bachelor in de vroedkunde aan de Vlaamse hogescholen”, dat werd gepubliceerd op 22 januari 2014.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde aan de Katholieke Hogeschool VIVES sloot bij haar accreditatieaanvraag een herstelplan bij voor de als onvoldoende beoordeelde generieke kwaliteitswaarborg. Daarop kreeg ze van de NVAO een accreditatie met een beperkte geldigheidsduur. De accreditatie werd toegekend voor een periode van één jaar, dat wil zeggen tot en met 30 september 2016.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding met een beperkte geldigheidsduur plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) dient te worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde aan de Katholieke Hogeschool VIVES. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (*cfr. infra*) en gecoördineerd door de VLUHR. De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen betrekking op die generieke kwaliteitswaarborgen die als onvoldoende werden beoordeeld, in casu generieke kwaliteitswaarborg 3 – gerealiseerd eindniveau.

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

Voor deze 'verkorte' visitatie werd een nieuwe visitatiecommissie samengesteld die bestond uit een commissielid uit de oorspronkelijke visitatiecommissie en twee nieuwe leden. De commissie voor de verkorte procedure werd op 16 december 2015 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 14 december 2015. De commissie was als volgt samengesteld:

- Voorzitter en domeindeskundige:
Eline Dancet, bachelor Vroedkunde, master Verpleeg- en Vroedkunde, PhD Biomedische Wetenschappen en postdoctoraal onderzoekster (KUL- FWO).
- Onderwijsdeskundig lid:
Letty Annijas, master onderwijskunde, onderwijskundig adviseur bij de Hogeschool Rotterdam bij de maritieme opleidingen en voorheen onderwijskundig medewerker bij de opleiding Verloskunde.
- Student-lid:
Astrid De Bock, bachelor in de Vroedkunde, hogeschool Odisee (academiejaar 2014–2015) en student Sociale verpleegkunde.

Klara De Wilde, coördinator Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen onderwerpen werden besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd op 22 augustus 2015 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 26 januari 2016. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidingsverantwoordelijken, docenten, studenten, werkveld en alumni. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie, conform het visitatieprotocol "Handleiding voor de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs, Brussel, augustus 2015", haar bevindingen en conclusies omtrent de te beoordelen generieke kwaliteitswaarborgen in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren. De commissie heeft de reactie van de opleiding in het rapport verwerkt.

DEEL 2

Opleidingsrapport:
Vroedkunde –
Katholieke Hogeschool VIVES

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES

Vroedkunde

GENERIEKE KWALITEITSWAARBORG 3 - GEREALISEERDE EINDNIVEAU

Beoordeling 2013

De commissie die in 2013 de opleiding beoordeelde, hechtte veel belang aan de toetsing van de verschillende opleidingsonderdelen en de beoogde competenties, die mede de kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau bepaalt. De commissie is overgegaan tot het toekennen van de score onvoldoende, vooral door het onduidelijke toetsbeleid en de beoordeling en het niveau van de bachelorproef.

Beoordeling hervisitatie 2016

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau van de professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde als voldoende.

De commissie heeft kennis genomen van het zelfevaluatierapport waarin de opleiding beschrijft hoe ze de aandachtspunten uit de vorige visitatie heeft aangepakt. Uit het zelfevaluatierapport blijkt dat er duidelijk een bijdrage geleverd is aan de realisatie van de aandachtspunten. Ze ziet in het zelfevaluatierapport juni 2015 een duidelijke visie op toetsing terugkomen.

Voor het nieuwe toetsbeleid baseerde de opleiding zich op de VIVES-visie op toetsing. Sinds september 2013 zijn immers de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende en de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen gefusioneerd tot de Katholieke Hogeschool VIVES. Beide instellingen boden de opleiding Vroedkunde aan, die op termijn naar één opleiding op twee campussen zal evolueren. Het studiegebieddirecteur geeft aan dat ze de fusie heeft aangegrepen om de opleidingsverantwoordelijken van beide campussen op geregelde tijdstippen samen te brengen om over het curriculum te reflecteren en van elkaars 'good practices' te leren. De hogeschool kent sinds september 2014 ook een nieuwe organisatiestructuur waarbij voor alle opleidingen in ondersteuning wordt voorzien, onder meer op vlak van onderwijsontwikkeling en professionalisering. Uit de gesprekken bleek dat deze onderwijscoach sterk betrokken is bij het nieuwe toetsbeleid van de opleiding en door de docenten veelvuldig geraadpleegd wordt voor advies over hun toetsen. De commissie vindt de inzet van een onderwijscoach waardevol.

De toetscommissie die tijdens de vorige visitatie in 2013 in de steigers stond, is geïnstalleerd. De toetscommissie bestaat uit het opleidingshoofd, alle docenten Vroedkunde, een vertegen-

woordiger van de docenten algemene vakken en twee studenten en wordt aangestuurd door de onderwijscoach. Uit de ingekeken verslagen leidt de commissie af dat de toetscommissie regelmatig vergadert en verantwoordelijkheid en besluiten neemt omtrent toetsingsmatrix, kwaliteitsverbetering van diverse toetsen, antwoordsleutels en puntverdeling. De toetscommissie selecteert ook na elke examenperiode enkele evaluaties die dan verder worden geanalyseerd. Indien aanpassingen nodig zijn nemen het opleidingshoofd en de onderwijscoach dit op met de betrokken docent. De commissie waardeert de werking van de toetscommissie omdat op die manier problemen of vragen in verband met toetsing bespreekbaar worden en er gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht. De commissie verwacht dat de toetscommissie in de toekomst nog meer richting zal geven aan de toetspraktijk. Ze geeft enkele suggesties: het opstellen van richtlijnen die de gewenste manier voor het doorlopen van de toetscyclus inzichtelijk maken: toets opmaken, afnemen, analyseren en cijferbepalen helder neerzetten; verbeterleutel aanscherpen met een cesuur; 2e lezer voorzien bij het opmaken van de toetsen. De toetscommissie zelf geeft aan dat zij in het nieuwe academiejaar wil gaan starten met het ontwikkelen van toetsmatrizen.

Voor de meeste toetsen zijn verbeterleutels beschikbaar waarin is aangegeven wat het juiste antwoord is, hoeveel punten een vraag scoort en hoe het totaal aantal punten tot een cijfer leidt. De commissie adviseert om op te volgen dat er voor elke toetsing verbeterleutels beschikbaar zijn. Ook zou een richtlijn waarbij zowel de vragen, antwoorden, puntentoekenning en cesuur wordt beschreven, de kwaliteit ervan kunnen optimaliseren.

Wat de toetsvormen betreft, stelt de commissie vast dat er nu minder mondelinge toetsen zijn. Een aantal docenten heeft de overstap gemaakt naar schriftelijke toetsing aangezien dit beter objectieverbaar is. Voor de meeste mondelinge toetsen is er een antwoordsleutel beschikbaar. Docenten geven aan dat het opstellen van antwoordsleutels hen helpen om scherper te zijn in wat ze precies van studenten verwachten. De commissie wil nog meegeven dat ze niet tegen mondelinge examens is. De toetsvorm moet immers passen bij de leerdoelen en voortkomen uit de competenties die men wil toetsen en het niveau dat men wil bereiken. Wel zou de objectiviteit van mondelinge examens nog kunnen geoptimaliseerd worden door gebruik te maken van twee examinatoren, wat de opleiding al toepast bij de integratietoetsen. Verder heeft de commissie vastgesteld dat er aandacht is besteed om de toetsvormen van de eerste en de tweede zittijd gelijk te trekken. Bij een klein aantal toetsen is dit nog niet het geval.

Tijdens het bezoek bevestigen de studenten dat ze adequaat worden geïnformeerd over de evaluatie en toetsing. In de ECTS-fiches zijn de competenties en de evaluatievormen vermeld. Vaak zijn er voorbeeldexamens voor studenten beschikbaar waardoor zij duidelijkheid hebben over de verwachting ten aanzien van de toetsvorm, de manier van bevragen en de gewenste antwoorden. Dit stimuleert hun leergedrag. Bovendien lichten de docenten hun wijze van evalueren toe tijdens de lessen. Verder volgt de opleiding de tevredenheid van de studenten over de toetsing op. Uit de beschikbare enquêteresultaten blijkt dat de studenten over het algemeen een duidelijk zicht hebben op wat zij moeten kennen en kunnen en dat ze weten hoe de docent hen zal beoordelen. Na de examens organiseert de opleiding een feedbackmoment waarop de studenten hun examens kunnen inkijken en bespreken met de docenten.

De commissie heeft vastgesteld dat het bewustzijn bij de docenten over de toetsing groot is. Niet alleen is er overleg in de formele organen zoals de toetsingscommissie en de opleidingsraad. Er is ook veel informeel overleg en docenten gaan bij elkaar, de onderwijscoach en de opleidingscoördinator te rade. De commissie vindt dat positief want op die manier groeit het bewustzijn voor en de gedragenheid van het toetsbeleid. De commissie schaaft zich achter beeld van de opleiding dat het toetsen en evalueren een "natuurlijk" onderdeel is van het onderwijsproces en van het handelen van een docent. De opleiding doet ook inspanningen om het toetsbeleid bij de

gastdocenten kenbaar te maken. Zo werd in 2015 een informatievergadering georganiseerd. Heel wat gastdocenten waren aanwezig. Om zoveel mogelijk gastdocenten te bereiken, zal deze vergadering in de toekomst jaarlijks herhaald worden. De gastdocenten die de commissie gesproken heeft, bevestigen de aandacht die de opleiding aan de toetsing besteedt. Zij waarderen de didactische ondersteuning waarop ze beroep kunnen doen, temeer omdat de gastdocenten in de eerste plaats om hun vakspecifieke expertise ingeschakeld worden. Nog niet alle gastdocenten zijn mee met de nieuwe trend maar het aantal is groeiende. De uitspraak van de studiegebieddirecteur dat het niet meegaan in de nieuwe manier van toetsing consequenties zal hebben, wordt ondersteund door de commissie. Deze duidelijkheid geeft de commissie vertrouwen in het blijvend handhaven van kwaliteitsvol toetsen. Het feit dat docenten aangeven dat ze bijgeleerd hebben en laagdrempelig hulp kunnen zoeken bij de leidinggevenden en de onderwijscoach geeft blijk van een positieve cultuurverandering die ongetwijfeld nog zal leiden tot verdere verbeteringen.

De bachelorproeven die de commissie gelezen heeft, zijn duidelijk verbeterd qua niveau en de commissie is onder de indruk van de wetenschappelijke kwaliteit ervan. De bachelorproeven hebben een herkenbare structuur volgens IMRAD. De onderzoeksvraag is duidelijk geformuleerd en wordt beantwoord. De toegekende quoteringen passen volgens de commissie bij het niveau van het eindwerk. Ook de wijze van beoordelen is transparant en op orde. Bij de beoordeling van de bachelorproef staan de wetenschappelijke en procesgerichte competenties centraal. De opleiding heeft een evaluatiematrix opgesteld waarbij de te beoordelen competenties zijn vertaald in 20 concrete en meetbare indicatoren. Ook de beoordelingsschaal (onvoldoende, voldoende, goed en uitstekend) is in een rubrics geconcretiseerd, waarbij aangegeven wordt wat bij elk score mag verwacht worden. De beoordeling gebeurt door 4 personen: een interne en externe promotor die alle competenties beoordelen, en twee externe lezers – praktijkdeskundigen – die enkel de wetenschappelijke competenties beoordelen. Deze beoordelaars vullen de evaluatiematrixen vooraf in. De beoordeling wordt verder aangevuld met de evaluatie van de mondelinge presentatie en verdediging om tot een eindcijfer te komen. Alle informatie over de bachelorproef is duidelijk beschreven in de bachelorproefgids, zodat studenten en promotoren hier goed van op de hoogte zijn.

De commissie heeft de beoordelingsformulieren van de gelezen eindwerken kunnen inkijken. Zoals gezegd volgt de commissie de toegekende quoteringen. Ze merkte wel dat er in enkele gevallen een discrepantie was in de beoordeling van de verschillende beoordelaars. In de gesprekken verduidelijkte de opleiding dat een beoordeling steeds besproken wordt na de mondelinge presentatie en verdediging. Eventuele verschillen tussen beoordelaars worden toegelicht en er is nog een mogelijkheid tot aanpassing door de juryvoorzitter. De commissie vindt het goed dat het mogelijk is om een eindcijfer van de bachelorproef bij grote verschillen in beoordeling door verschillende beoordelaars mogelijk te herzien op grond van een goede onderbouwing. Dit is een kwalitatieve check en vergroot de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid. Deze aanpak is echter nergens beschreven; het opstellen van een richtlijn hierover zou wenselijk zijn.

Een bachelorproef kan nog steeds in duo uitgevoerd worden, zij het dat het aantal ervan wel verminderd. In de bachelorproef wordt duidelijk aangegeven welke student voor welk onderdeel of taak verantwoordelijk is maar de beoordeling gebeurt globaal op het eindwerk. Uit de bevragingen van het werkveld blijkt dat zij voorstander zijn om bij de presentatie en verdediging elke student apart te beoordelen. De commissie steunt dit. Het blijft hierbij van belang om te waarborgen dat beide studenten voldoen aan het eindniveau van alle competenties.

De beoordeling van de stage vond de vorige visitatiecommissie in 2013 degelijk uitgewerkt en uit de gesprekken blijkt dat de werkwijze nog steeds dezelfde is. Vooral het feit dat alle stagebegeleiders uit de opleiding betrokken zijn bij de eindevaluatie, vindt de commissie sterk en leidt

tot meer objectiviteit. Niettegenstaande er een aanpassing van de stagebeoordeling vanuit de vakorganisatie op stapel staat, wil de opleiding nog dit academiejaar een document opstellen dat het complexe systeem van de beoordeling van de stage uitlegt. De commissie steunt dit initiatief want daardoor kan de transparantie voor studenten en mentoren nog geoptimaliseerd worden.

De vertegenwoordigers van het werkveld bevestigen in de gesprekken dat de afgestudeerden vlot ingeschakeld kunnen worden op de werkvloer. De commissie vindt het fijn te horen dat de afgestudeerden uitzonderlijk goed zijn in communicatie wat vaak een minder gewaardeerde vaardigheid is in de medische wereld. De vertegenwoordigers van het werkveld vinden ook dat ze goed betrokken worden bij de opleiding. Er is een open communicatie, alles is bespreekbaar en ze voelen zich gehoord. Via de adviesraad maar ook via de gastdocenten en de stagementoren kan het werkveld suggesties geven om de opleiding te helpen aanpassen aan de veranderende taak van vroedvrouwen in Vlaanderen (zoals STAN, korter verblijf op de materniteit). De commissie waardeert dat de opleiding proactief acties onderneemt om de mogelijkheden in het werkveld van hun studenten te garanderen en nadenkt over het mobiliseren van andere werkgevers voor hun studenten.

Samengevat is de commissie tevreden met de inspanningen die de opleiding sinds de vorige visitatie heeft geleverd. Ook de actieplannen van de opleiding om het toetsbeleid verder te optimaliseren (zoals het starten met de opmaak van toetsmatrijzen en het toewerken naar nog meer interne consistentie, constructive alignment, tussen leerdoelen, toetsen en werkvorm bij het nieuwe curriculum), geeft de commissie vertrouwen dat de kwaliteit wordt geborgd. Ze kent dan ook de score voldoende toe aan het gerealiseerde eindniveau.

INTEGRAAL EINDOORDEEL VAN DE COMMISSIE

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau (2013)	V
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces (2013)	V
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau (2016)	V

Gegeven de bovenstaande positieve score die bij de herbeoordeling aan generieke kwaliteitswaarborg 3 werd toegekend, en overwegende de positieve scores die in het visitatierapport uit 2013 werden toegekend, is het eindoordeel van de professioneel gerichte bacheloropleiding Vroedkunde aan de Katholieke Hogeschool VIVES, conform de beslisregels, voldoende.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Letty Annijas

Letty Annijas (1975) behaalde het diploma Onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij startte haar carrière als onderwijskundig adviseur bij het adviesbureau Kessels en Smit, the learning company. Sinds 2003 is zij als onderwijsdeskundige werkzaam in het hoger onderwijs. Tot augustus 2012 was zij werkzaam bij de opleiding Verloskunde van de Verloskunde Academie Rotterdam. Daarna was zij docent en onderwijsontwikkelaar bij een nieuwe opleiding Medisch Hulpverlener aan de Hogeschool Rotterdam. Sinds maart 2015 is zij werkzaam als onderwijskundig adviseur bij de maritieme opleidingen. Sinds 2010 is zij eveneens onderwijskundig beoordelaar bij SANA, de stichting Accreditatie Nascholing Apotheekmedewerkers. Letty heeft in 2013 deelgenomen in het visitatiepanel van vijf opleidingen vroedkunde waaronder VIVES Noord.

Eline Dancet

Eline Dancet (1984) studeerde af als vroedvrouw in 2005 en als master Verpleeg- en Vroedkunde in 2007. Van juli 2007 tot September 2008 werkte ze als vroedvrouw in het Fertiliteitscentrum van de KU Leuven, waar ze deelnam aan consultaties, gezondheidsvoorlichting, ultrasound scanning en andere klinische procedures. Op basis van enerzijds haar ervaring als vroedvrouw en anderzijds haar academische masteropleiding, detecteerde ze de nood aan verder onderzoek van de kwaliteit van zorg vanuit het standpunt van de patiënt. In oktober 2008 startte ze haar doctoraatsonderzoek "Bridging the gap between evidence based and patient-centered infertility and endometriosis care in Europe". Ze promoveerde in 2012 aan de KU Leuven en de Radboud Universiteit van Nijmegen. Eline heeft momenteel een FWO mandaat als post doctoraal onderzoeker. Zij werkt aan de KU Leuven en is ook geaffilieerd aan het AMC Amsterdam. Haar huidige onderzoek richt zich voornamelijk op het evalueren van zorginterventies die samen met patiënten ontwikkeld werden. Ze is gastdocent aan de Universiteit Gent en de hogeschool UC Leuven. Eline ontving reeds vijf Awards waaronder de Jose Daels prijs van de Belgische Koninklijke Academie voor Geneeskunde. Eline is bestuurlid van de 'Paramedical Board van de European Society voor Human Reproduction and Embryology (ESHRE)'.

Astrid De Bock

Astrid De Bock (1993) behaalde in 2015 haar diploma van Bachelor in de vroedkunde. Zij volgt momenteel de opleiding Sociale verpleegkunde.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

09:00–10:00	intern overleg en inkijken documenten
10:00–10:30	opleidingsverantwoordelijken
10:30–10:45	intern overleg
10:45–11:30	docenten, inclusief docenten betrokken bij de begeleiding van de bachelorproef
11:30–11:45	intern overleg
11:45–12:15	studenten
12:15–12:30	intern overleg
12:30–13:00	alumni en werkveld
13:00–14:00	lunch
14:00–14:30	opleidingsverantwoordelijken
14:30–15:00	vrij spreekuur
15:00–16:30	voorbereiding mondelinge rapportering
16:30	mondelinge rapportering